

การเผยแพร่บทความวิชาการ

ชื่อเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนเทศบาลประตูลี้ จังหวัดลำพูน

ชื่อผู้เขียน นายจรูญ ยอดอุโมงค์ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาลประตูลี้

เลขที่ 208 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 51000

ปีที่ทำการวิจัย 2561

บทคัดย่อ

การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลประตูลี้ จังหวัดลำพูน ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ ในการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลประตูลี้ 2. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลประตูลี้ 3. เพื่อศึกษาการใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลประตูลี้และ 4. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลประตูลี้ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ (1) ผู้บริหารและครู โรงเรียนเทศบาลประตูลี้จำนวน 37 คน จากการเลือกแบบเจาะจง (2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน จากการเลือกแบบเจาะจง และ (3) คณะกรรมการสถานักเรียน โรงเรียนเทศบาลประตูลี้ จำนวน 15 คน จากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (2) แบบบันทึกการประชุม พัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม (3) แบบประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม และ (4) แบบบันทึกการปฏิบัติงาน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้กรอบการวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม และขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม โดยการสัมภาษณ์ บันทึกผลการปฏิบัติงานและการประเมินความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

คำสำคัญ

การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตามมาตรฐานการศึกษา

1. บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาคุณภาพคน และสร้างคนให้มีคุณภาพเป็นคนเก่ง มีระเบียบวินัยมีความซื่อสัตย์สุจริตรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม มีความสามัคคีรักชาติ ตลอดจนมีความสำนึกของความเป็นไทยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 จึงมีเจตนาให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ค้ำครองสิทธิ สร้างความเสมอภาคให้โอกาสทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และให้โอกาสทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550 : 15 - 23) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 29 ได้กล่าวถึงแนวทางการศึกษาไว้ว่า ให้สถานศึกษาจัดการศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชนองค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2548 : 1)

การมีส่วนร่วมของประชาชนจะเกิดขึ้นได้นั้นต้องเกิดความสนใจร่วมกัน มีเป้าหมายร่วมกัน และต้องการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน ทั้งเห็นคุณค่าของสิ่งที่จะทำเป็นเบื้องต้นการมีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือในตัวของมันเอง การที่คนจะรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งเป็นการมีส่วนร่วมเชิงเป้าหมาย การมีส่วนร่วมเองก็เป็นเครื่องมือทำให้บรรลุเป้าหมายได้เช่นกัน (สัมพันธ์ เตชะอธิกและคณะ, 2548 : 113 - 114) แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นแนวคิดที่ส่งเสริมการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของไทย (Thai-Style School-Based Management = Thai SBM) เป็นรูปแบบการบริหารโรงเรียนตามแนวทางที่บัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มีการกระจายอำนาจบริหารจัดการ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปไปยังสถานศึกษา การทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมจึงเป็นกุญแจสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานประสบความสำเร็จ ดังนั้นแนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนจึงเป็นแนวคิดที่ส่งเสริมให้การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานประสบความสำเร็จ เพราะการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School - Based Management) เป็นกลยุทธ์ในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาด้วยการถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจในการบริหาร และการจัดการศึกษา ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับงบประมาณ บุคคล วิชาการ และงานบริหารทั่วไปไปยังสถานศึกษา (อรพรรณ พรสีมา, 2546 : 8)

ในการบริหารและจัดการศึกษา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของระบบบริหารจัดการศึกษา คือ การศึกษาไทยมีการบริหารจัดการแบบรวมอำนาจอยู่ที่ศูนย์กลางซึ่งเป็นไปตามระบบบริหารราชการแผ่นดิน ก่อให้เกิดจุดอ่อน ทั้งด้านการบริหารจัดการ และคุณภาพการศึกษาที่ยังไม่สามารถพัฒนาคนไทยให้มีศักยภาพเพียงพอต่อการดำรงชีวิต อย่างมีคุณภาพ ในสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งไม่สามารถพัฒนาและสร้างสรรค์สังคมประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมในสังคมโลกได้ ซึ่งเป็นปัญหาวิกฤติที่จะต้องแก้ไขอย่างรวดเร็ว และจริงจัง รัฐจึงได้กำหนดนโยบายปฏิรูปการศึกษาและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เน้นให้กระทรวงศึกษาธิการ มีการกระจายอำนาจและการจัดการศึกษา การกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา

สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น การปฏิรูปดังกล่าวทำให้เกิดการกระจายอำนาจการศึกษาให้แก่สถานศึกษา โดยใช้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร เพราะตระหนักว่าการบริการศึกษาที่ดีจะมีผลต่อคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยจำนวนมากทั่วโลกที่พบว่า คุณภาพการศึกษาขึ้นอยู่กับแนวทางการบริหารโรงเรียนเป็นเบื้องต้น ดังนั้น รัฐบาลประเทศต่างๆ จึงมุ่งปรับปรุงและแสวงหารูปแบบใหม่ในการบริหารโรงเรียน ขณะเดียวกันก็ได้กำหนดให้เป็นนโยบายในการปฏิรูปการศึกษาของตน (Grauwe, 1998 : 1 - 6)

ดังนั้น สถานศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยปฏิบัติที่สำคัญที่สุดจะต้องมีการบริหารการจัดการ ให้เกิดการขับเคลื่อนไปภายใต้ภาวะการณ์ที่เกิดการเปลี่ยนแปลง และต้องมีการบริหารการ ของสถานศึกษาใหม่ ทั้งรูปแบบแนวทางให้สอดคล้องกับการกระจายอำนาจ และการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การบริหารโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน คำนึงถึงคุณค่าความ มีประสิทธิภาพ และคุณภาพของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการทางการศึกษาเป็นสำคัญ แนวทางในการบริหารสถานศึกษาที่มุ่งสู่ความมีประสิทธิภาพตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา จึงขึ้นอยู่กับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาหากสถานศึกษามีรูปแบบ การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ย่อมเป็นกลจักรสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของสถานศึกษา บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการบริหารการศึกษาตามแนวทางของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อย่างแท้จริง

สถานศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยปฏิบัติที่สำคัญที่สุด จำเป็นต้องแสดงบทบาท ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่เน้นการบริหารจัดการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมให้ทุกคนทุกฝ่ายได้แสดงความคิดเห็น และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง ในช่วงการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและกระบวนการบริหารจัดการศึกษา การกำหนดความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการในหลายๆ เรื่องภายใต้กรอบกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อเป็นกรอบการดำเนินการจัดการศึกษา โดยมีกลยุทธ์และจุดเน้นด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหาร และจัดการศึกษาที่ต้องการพัฒนาความเข้มแข็งของสถานศึกษาในด้านประสิทธิภาพ การบริหารจัดการองค์กร การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รวมทั้งการส่งเสริมการบริหารโดยมีสถานศึกษาเป็นฐานเพื่อลดปัญหาและอุปสรรคต่อการบริหารจัดการแบบองค์คณะบุคคลในระดับสถานศึกษา และจากการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหาร การศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละด้าน ส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านงบประมาณ ด้านวิชาการและด้านการบริหารงานบุคคล การดำเนินการยังขาดการมีส่วนร่วม ขาดความชัดเจนในเรื่องบทบาทหน้าที่ว่าตนเองจะทำอะไร ทำอย่างไร และทำเพื่ออะไร การขาดความกระตือรือร้น ในการทำหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ

วิธีการทำงานร่วมกันของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังขาดทักษะและประสบการณ์ ขาดการร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินงาน (มีชัย ศรีวิชา, 2552 : 45)

โรงเรียนเทศบาลประตูลี้ เป็นสถานศึกษาในสังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน เป็นสถานศึกษาที่มีอยู่ในชุมชนเมือง ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง ค้าขาย นักเรียนมีทั้งอยู่ในเขตบริการและนอกเขตบริการ ภาระการปกครองนักเรียนเป็นของปู่ ย่า ตา ยาย เนื่องจาก พ่อ แม่ ของนักเรียนส่วนใหญ่ต้องไปประกอบอาชีพต่างจังหวัด นักเรียนมีภาวะขาดความอบอุ่น ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาเท่าที่ควร จึงทำให้ขาดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน ผู้ปกครองเห็นว่าการศึกษาเป็นเรื่องของครูและโรงเรียนเพียงอย่างเดียว ในขณะที่นโยบายการศึกษาท้องถิ่น และมาตรฐานการศึกษาได้มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนโดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชน ทั้งนี้ เนื่องจากโรงเรียนเทศบาลประตูลี้ เป็นสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเป็นสถานศึกษาของชุมชนที่ต้องได้รับการส่งเสริมและร่วมมือจากชุมชน จึงทำให้โรงเรียนมีการดำเนินงานเต็มศักยภาพ (โรงเรียนเทศบาลประตูลี้, 2560 : 5 - 9) จัดการศึกษาในทิศทางตามนโยบายขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น จากการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนเทศบาลประตูลี้ ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ (ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แยกกลุ่ม) ของโรงเรียนมีภารกิจในการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียน ให้มีคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาให้มีคุณลักษณะตามวิสัยทัศน์ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนมีระบบบริหารเป็นแบบเกรงใจ เป็นแบบผู้ใหญ่สั่ง ความคิดเห็นของครูผู้น้อยถูกปิดกั้น ขาดครูวิชาเอกเฉพาะ โรงเรียนใช้ทรัพยากรของตนได้อย่างไม่คุ้มค่านัก ครูมีภารกิจนอกเหนือจากการสอนหลายอย่าง จุดแข็งคือ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มีเครือข่าย ใจกว้าง คณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้มแข็ง อาคารสถานที่ มีความพร้อม คณะผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนคติ ด้านจุดอ่อน คือ กรรมการสถานศึกษาไม่ค่อยแสดงบทบาท การเบิกจ่ายงบประมาณจากท้องถิ่นขาดความคล่องตัว มักถูกตัดงบประมาณ ครูส่วนหนึ่ง ไม่ค่อยตื่นตัว ไม่ใส่ใจที่จะใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ความเข้มแข็งทางวิชาการลดลง จุดแข็ง คือ ผู้บริหารมีธรรมาภิบาล ครูส่วนใหญ่มีความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อความเปลี่ยนแปลง คณะกรรมการสถานศึกษามีทัศนคติด้านจุดอ่อนของโรงเรียน คือ โรงเรียนไม่ได้ให้คณะกรรมการสถานศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารอย่างแท้จริง ความเข้มแข็งทางวิชาการลดลง ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนลดลง ส่งผลสืบเนื่องให้ความศรัทธาของผู้ปกครองและบุคคลภายนอกลดลง ครูส่วนหนึ่งมุ่งทำผลงานทางวิชาการเพื่อปรับวิทยฐานะของตนเอง และเพื่อความก้าวหน้าของตนเอง โดยละเลยการดูแล เอาใจใส่นักเรียน จุดแข็ง คือ สามารถสร้างนักเรียนให้มีมารยาทดี มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณี คณะครูมีทัศนคติ ด้านจุดอ่อนของโรงเรียน คือ สมาคมครูและผู้ปกครองในการประสานงาน ทำให้ขาดตัวกลางในการปกครองและการเสริมสร้างความสัมพันธ์ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้เกิดความเข้าใจระหว่างผู้ปกครองและครู เมื่อเกิดความคิดเห็นที่แตกต่าง ผู้ปกครองส่วนหนึ่งยังไม่ได้มีส่วนร่วมตามสมควรในการดูแลเด็ก ทั้งด้านการเรียนและความประพฤติ เนื่องจากความจำเป็นในการหาเลี้ยงชีพ ผู้บริหารมักคล้อยตามผู้ปกครองเมื่อผู้ปกครองกับครูมีข้อคิดเห็นที่

แตกต่างกัน ผู้บริหารไม่ค่อยรับฟังความคิดเห็นของครู ขาดการประชุมชี้แจงที่ชัดเจน คณะกรรมการสถานศึกษาไม่ได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนเท่าที่ควร จุดแข็ง คือ ผู้เรียนมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ มีความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ ครูมีความสามารถที่หลากหลาย ให้การดูแลนักเรียนเป็นอย่างดี ผู้ปกครอง/ชุมชนมีความคิดเห็น ด้านจุดอ่อนของโรงเรียน คือ การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ต้องได้รับการปรับปรุง

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะสร้างรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ในสถานศึกษา โดยการทำให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานให้อยู่ในระดับดีต่อไป ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการบริหารจัดการศึกษาแก่ชุมชนเกิดผลสำเร็จได้เต็มตามศักยภาพ ผู้ศึกษาในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา จึงตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาวิธีการและรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน จึงได้ดำเนินการศึกษาและพัฒนาารูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลประตูลี้ จังหวัดลำพูน ในครั้งนี้ เพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและสร้างคุณภาพแก่ผู้เรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบ มีส่วนร่วมตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลประตูลี้
2. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมตามมาตรฐานการศึกษา โรงเรียนเทศบาลประตูลี้
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมตามมาตรฐานการศึกษา โรงเรียนเทศบาลประตูลี้
4. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมตามมาตรฐานการศึกษา โรงเรียนเทศบาลประตูลี้

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ใช้กรอบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ (Research : R₁)

เป็นการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลประตูลี้

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบ (Development : D₁)

เป็นการสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลประตูลี้

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลประตูลี้ (Research : R₂)

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลประตูลี้ (Development : D₂)

เป็นการประเมินความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีต่อรูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลประตูลี้

4 . สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาปัญหาและความต้องการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม ตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลประตูลี้ ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขาดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อทบทวนบทบาทหน้าที่และสร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียน

2. การสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลประตูลี้ ได้รับความร่วมมือในการบริหารจากทุกภาคส่วนโดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารมากขึ้นในรูปแบบของผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และตัวแทนชุมชนในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. การศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลประตูลี้ พบว่า ครูมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ชุมชนโดยผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนและตัวแทนชุมชนในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนโดยการให้คำปรึกษาแนะนำให้ความเห็นชอบในการจัดทำและใช้แผนพัฒนาการศึกษาในการดำเนินการบริหารสถานศึกษา สถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวมผ่านเป้าประสงค์ของโรงเรียน และมีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O - NET) คุณภาพที่ดีขึ้นตามกรอบมาตรฐานการศึกษาท้องถิ่นและมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน)

4. การประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลประตูลี้ มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก รูปแบบการบริหารที่มุ่งเน้น การมีส่วนร่วมของชุมชนทำให้ได้รับการยอมรับจากชุมชนมากขึ้น และชุมชนให้การสนับสนุนโรงเรียนมากขึ้น นักเรียนได้รับการจัดการศึกษาตามความต้องการของผู้เรียนและความต้องการของชุมชนภายใต้กรอบมาตรฐานการศึกษาท้องถิ่นและมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) ทำให้สามารถพัฒนาผู้เรียนบรรลุประสิทธิผลคือ ผู้เรียนมีคุณภาพ เก่ง ดีและมีความสุข

5. อภิปรายผล

ผลจากการศึกษามีประเด็นในการอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลจากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน พบว่า มีปัญหาขาดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่วนใหญ่มองว่าเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาหรือคณะทำงานที่โรงเรียนแต่งตั้งขึ้นเท่านั้น คณะกรรมการสถานศึกษาหรือชุมชนเป็นเพียงผู้รับฟังเท่านั้น โดยครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อทบทวนบทบาทหน้าที่ และสร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียน ครูให้ความร่วมมือกับชุมชนน้อย ซึ่งสอดคล้องกับไปพลูย์ คนเสี้ยม (2547) ประสิทธิ์ ศรีจันทร์ (2548) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารโรงเรียน พบว่า สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก รายด้านทุกรายด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนทั้ง 4 ฝ่าย อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาด้านวิชาการมากเป็นอันดับ 1 ด้านการบริหารทั่วไปมีปัญหาเป็นอันดับ 2 ด้านการบริหารงบประมาณมีปัญหาเป็นอันดับที่ 3 และด้านการบริหารบุคลากรมีปัญหาเป็นอันดับสุดท้าย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีปัญหามากที่สุดในด้านวิชาการ คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติการของโรงเรียน อันดับที่สอง คือ การจัดหาวิทยากรบุคคลภายนอกทั้งในท้องถิ่นและนอกท้องถิ่นมาให้ความรู้กับนักเรียน

การศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลประตูลี้ พบว่า ได้รับความร่วมมือในการบริหารจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารมากขึ้นในรูปแบบของผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และตัวแทนชุมชนในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยทางโรงเรียนได้แบ่งการบริหารออกเป็น 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายปกครอง และฝ่ายบริการ โรงเรียนได้แต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา มีการมอบหมายให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่ชัดเจน รวมทั้งมีคณะกรรมการสภานักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของโรงเรียน ซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วมนี้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดความภาคภูมิใจ

เต็มใจ ให้ความร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมทำ ให้ข้อเสนอแนะ และแนวทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ ร่วมรับผิดชอบ ในผลงานที่เกิดขึ้นกับทางโรงเรียนเป็นอย่างดี ครูมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองและสามารถปฏิบัติงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ชุมชนโดยผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนและตัวแทนชุมชน ในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการประชุม และผู้บริหารร่วมประชุมกับชุมชนในการประชุม ขององค์กรปกครองท้องถิ่นทุกครั้งทำให้ได้รับทราบข้อมูลในการสะท้อนสภาพปัญหาจากชุมชนตลอดเวลา และนักเรียนได้รับการพัฒนาโดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษาสามารถจัด กิจกรรมได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพทำให้นักเรียนมีคุณภาพที่ดีขึ้นตาม กรอบมาตรฐานการศึกษาท้องถิ่น โดยจากการประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมตาม มาตรฐานคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลประตูลี้ มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด รูปแบบการบริหารที่ มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนทำให้ได้รับการยอมรับจากชุมชนมากขึ้น และชุมชน ให้การสนับสนุนโรงเรียน มากขึ้นนักเรียนได้รับการจัดการศึกษาตามความต้องการของผู้เรียนและความต้องการของชุมชนภายใต้กรอบ มาตรฐานการศึกษาท้องถิ่นและทำให้สามารถพัฒนาผู้เรียนบรรลุประสิทธิผล คือ ผู้เรียนมีคุณภาพ เก่ง ดี และ มีความสุข และเป็น การสร้างศรัทธาให้ผู้เกี่ยวข้องได้เห็นความตั้งใจ และจริงจังของคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ อเนก ทรัพย์มาก (2549) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโดยวิธีแบบร่วมมือร่วมใจ เพื่อ ส่งเสริมการเรียนรู้ โดยการวิจัยและพัฒนารูปแบบ การบริหารจัดการโดยวิธีแบบร่วมมือร่วมใจเพื่อส่งเสริมการ เรียนรู้ของโรงเรียนวัด ชุมชน ซึ่งได้ประยุกต์ใช้แนวคิดการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานการ กระจายอำนาจการบริหารจัดการไปสู่คณะกรรมการที่รับผิดชอบ เพื่อความเป็นอิสระคล่องตัวทั้งทางด้าน วิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยแต่งตั้งคณะบุคคลเข้ามาร่วมเป็น คณะกรรมการในการบริหารงาน 4 ด้าน และใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อสร้างศรัทธาได้เห็นความตั้งใจจริงของตัวครู ผู้บริหาร เช่น การให้บริการชุมชน การสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีของครู ผู้บริหาร สร้างความสำคัญที่ดีต่อชุมชน การประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน พัฒนาครูให้เป็นที่ศรัทธาและยอมรับของชุมชน ปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดีต่อชุมชน การนำชุมชนเข้าสู่โรงเรียน ให้ชุมชนเข้ามาร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ร่วมในการ วางแผนจัดการเรียน การจัดทำข้อมูลแหล่งเรียนรู้และวิทยากรชุมชน โรงเรียนได้จัดทำข้อมูลด้านต่าง ๆ โดย ได้รับความร่วมมือจากชุมชน และให้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ ผลที่ได้จากการที่โรงเรียนได้เข้าไปมีส่วนร่วมกับ ชุมชนอย่างใกล้ชิด และให้บริการด้านต่าง ๆ กับชุมชน ทำให้นักเรียนเกิดความศรัทธา เชื่อมั่นในความจริงจังของ บุคลากรและทางโรงเรียน ส่งผลให้ชุมชนเข้ามาให้ความร่วมมือ ร่วมใจเป็นคณะกรรมการ ร่วมช่วยเหลือ สนับสนุนในการบริหารจัดการของโรงเรียนด้านต่าง ๆ และได้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรให้ ความรู้กับนักเรียน สอดคล้องกับ กนกวรรณ โรจนอุทัย (2550) สุวณิ อยู่น้อย (2550) เกษม สุขเกตุ (2551) และวัลลภ หวานเสนาะ (2551) ที่ได้ทำการวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนและคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา อยู่ใน ระดับมาก มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการ

บริหารทั่วไปของสถานศึกษา ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์เด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส เด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับ มีชัย ศรีวิธา (2552) วัลลภ ภูจอมมิตร (2552) ที่ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอขุนยวม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 และโรงเรียนบ้านชัยศรีสุข อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษา พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในการช่วยเหลือและสนับสนุนสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาแก่บุตรหลานของตนมากขึ้น ตลอดจนมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีบทบาทในการร่วมพัฒนาการจัดการศึกษา มีการเสียสละเวลา ทรัพย์สินส่วนตัว แรงงาน และสิ่งของเครื่องใช้ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตลอดจนได้ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานขอความร่วมมือภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยากรท้องถิ่นในสาขาความรู้ด้านต่าง ๆ เพื่อมาให้ความรู้และพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการวางแผนกรอบการใช้จ่ายล่วงหน้า เพื่อจัดหาทรัพย์สินของโรงเรียน และมีส่วนร่วมมากที่สุดในเรื่องพิจารณาความดีความชอบของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สอดคล้องกับ พูลเกษม ราชบรรเทา (2551) ที่ทำการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนวัดหนองนางปุ๋ย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการวิจัยของ เอเมนู เทคา (Amenu - Tekaa. 1988 : 1626 - A) ได้วิจัยเรื่อง ทักษะของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชาวอินเดีย แคนาดา ผลการวิจัย พบว่า โครงการทางด้านการศึกษามีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในชุมชน ที่ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน จะมีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมของชุมชนนั้นๆ และเมื่อประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งในการจัดการศึกษา จะทำให้การศึกษาประสบความสำเร็จได้ งานวิจัย ของเอเมนู เทคา เน้นที่การมีส่วนร่วมจะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของการศึกษา ทั้งนี้ ครูใหญ่หรือผู้บริหารจะต้องมีบทบาทช่วยส่งเสริม ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา ในครั้งนี้ มีการวางแผน การปฏิบัติงานที่ดีที่เกิดจากความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับจากการอบรมพัฒนาความรู้บุคลากรด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพในการมีส่วนร่วมซึ่งสอดคล้องกับจารุพงศ์ พลเดช (2546) ที่กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเน้นความสำคัญที่บุคลากรและกลุ่มงานให้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารที่มีประสิทธิภาพในบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตย ซึ่งผู้บริหารยินยอมและมอบกระจายอำนาจของตนสู่การปฏิบัติด้วยความเต็มใจ ผู้มีส่วนร่วมจะได้ประสบการณ์ ความเข้าใจ ความรู้ และทักษะในการแก้ปัญหา มีทักษะในการสื่อสารและความขัดแย้งทางด้านการบริหารเพิ่มสูงขึ้น เกิดการพัฒนาทางด้านการบริหาร มีบรรยากาศและวัฒนธรรมขององค์กรที่ดี บรรยากาศและวัฒนธรรมขององค์กรจะได้รับการพัฒนา การเกิดการเปลี่ยนแปลง สมาชิกกำหนดแหล่งที่มาของการศึกษา มีกระบวนการวางแผนร่วมกันเพื่อให้เกิดการศึกษา มีกระบวนการปฏิบัติเกี่ยวกับโครงการและโครงสร้างของคณะกรรมการ

มีกระบวนการทำงานที่ชัดเจน สมาชิกในลักษณะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความเป็นผู้นำไม่ได้ถูกกำหนดโดยบทบาททางกรงาน สมาชิกเป็นผู้กำหนดแนวทางในการพัฒนา ผลลัพธ์ไม่ได้เกิดจากบทบาททางด้านหน้าที่การงาน โดยไม่มีการวางแผนสอดคล้องกับ การวิจัยของโรมีโร (Romero.1989) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ เพื่อประเมินผลกระทบของการเข้ามีส่วนร่วมของผู้ปกครองชาวเปอร์โตริกันในการศึกษาพิเศษ การวิเคราะห์ข้อมูลชี้ให้เห็นว่า ผู้ปกครองโดยทั่วไปมีส่วนร่วมในระดับที่ต่างกันในด้านของกระบวนการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กผู้ด้อยโอกาส และมักจะแก้ปัญหา โดยระบบที่ไม่เป็นทางการมากกว่าที่จะดำเนินการในคณะกรรมการกลางการศึกษา ผู้ปกครองแสดงความรู้อ่างประการเกี่ยวกับประเภทของการศึกษาพิเศษ และโดยทั่วไปแสดงความพึงพอใจต่อบริการที่เด็กได้รับการวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกัน แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในด้านบวกระหว่างการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองและความรู้ของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริการการศึกษาพิเศษ อย่างไรก็ตาม ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองไม่มีความเกี่ยวข้องอย่างมีนัยสำคัญต่อการมีส่วนร่วมหรือความรู้เกี่ยวกับบริการที่ได้รับสอดคล้องกับ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกระบวนการตัดสินใจ ในหลักสูตรการเรียนระดับเขต พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ต่อการกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียน มีผลต่อวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา และมีความคิดเห็นแตกต่างกัน การใช้วิธีการที่เหมาะสม การสื่อสารสองทางจะเกิดประโยชน์ในกระบวนการตัดสินใจและทำไมให้เกิดความขัดแย้งในโรงเรียน

6. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการศึกษารูปแบบโดยวิเคราะห์ปัจจัยร่วมในการบริหารสถานศึกษา เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้การดำเนินงานบริหารสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพสูงสุดมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการพัฒนาแบบที่เสริมสร้างแรงบันดาลใจให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้เต็มศักยภาพ

3. ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำกับการสร้างแรงบันดาลใจในสถานศึกษาเพื่อสร้างขวัญ กำลังใจ แรงบันดาลใจให้บุคลากรในโรงเรียนและผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ ผู้ปกครอง ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ร่วมแรงร่วมใจในการพัฒนาสถานศึกษาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

7. เอกสารอ้างอิง

กนกวรรณ โรจนอุทัย. (2550). การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มรัตนโกสินทร์. ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา.

จารุพงศ์ พลเดช. (2546). คำบรรยายประกอบการบรรยายหลักสูตรการบริหารงาน : การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่. นนทบุรี : สำนักงาน ก.พ. จังหวัดนนทบุรี.

ประสิทธิ์ ศรีจันทร์. (2548). รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ขนาดเล็กของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอบรรพต พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต (กรมบริหารการศึกษา) นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัย ราชภัฏนครสวรรค์.

ไพบุลย์ คนเสี้ยม. 2547. สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

พูลเกษม ราชบรรเทา. (2551). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนวัดหนองนางปุ๋ย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

มีชัย ศรีวิชา. (2552). การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอขุนยวม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

โรงเรียนเทศบาลประตูลี้. (2560) รายงานการประเมินตนเอง. จังหวัดลำพูน. (อัดสำเนา)

วัลลภ หวานเสนาะ. (2551). การมีส่วนร่วมของคณะครู - ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนเมืองพัทธา 5 (บ้านเนินพัทธา). วิทยานิพนธ์

วัลลภ ภูจอมจิตร.(2552). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โรงเรียนบ้านชัยศรีสุข อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุวานี อยู่ยอด. (2550). แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนบ้านทุ่งนาสวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุทัยธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). ผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบ 2544. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2548).

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์กรมหาชน). (2547). มาตรฐานการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์กรมหาชน). (2554). รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา : บทสรุปสำหรับผู้บริหารผลการประเมิน คุณภาพภายนอกกรอบสาม. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.

อเนก ทรัพย์มาก. (2549). รูปแบบการบริหารจัดการโดยวิธีแบบร่วมมือร่วมใจเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้.15 รูปแบบการบริหารฐานโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบ รุ่น1 ปี 2544. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

Amenu – Tekka, Christian E. (1988). *Perceptions of Community Participation in Education on Canadian Indian Researves : A North – Central Alberta Case Study(Native American)*. Dissertation Abstracts Internation, 49(7), 1626 A.

Romeo, Cathy carter. (1989).“A test of Path Goal Theory : The Effects of Leadership and Faculty Satisfaction if Public Baccaureate Nursing Programs” Dissertation. University of Maryland College.